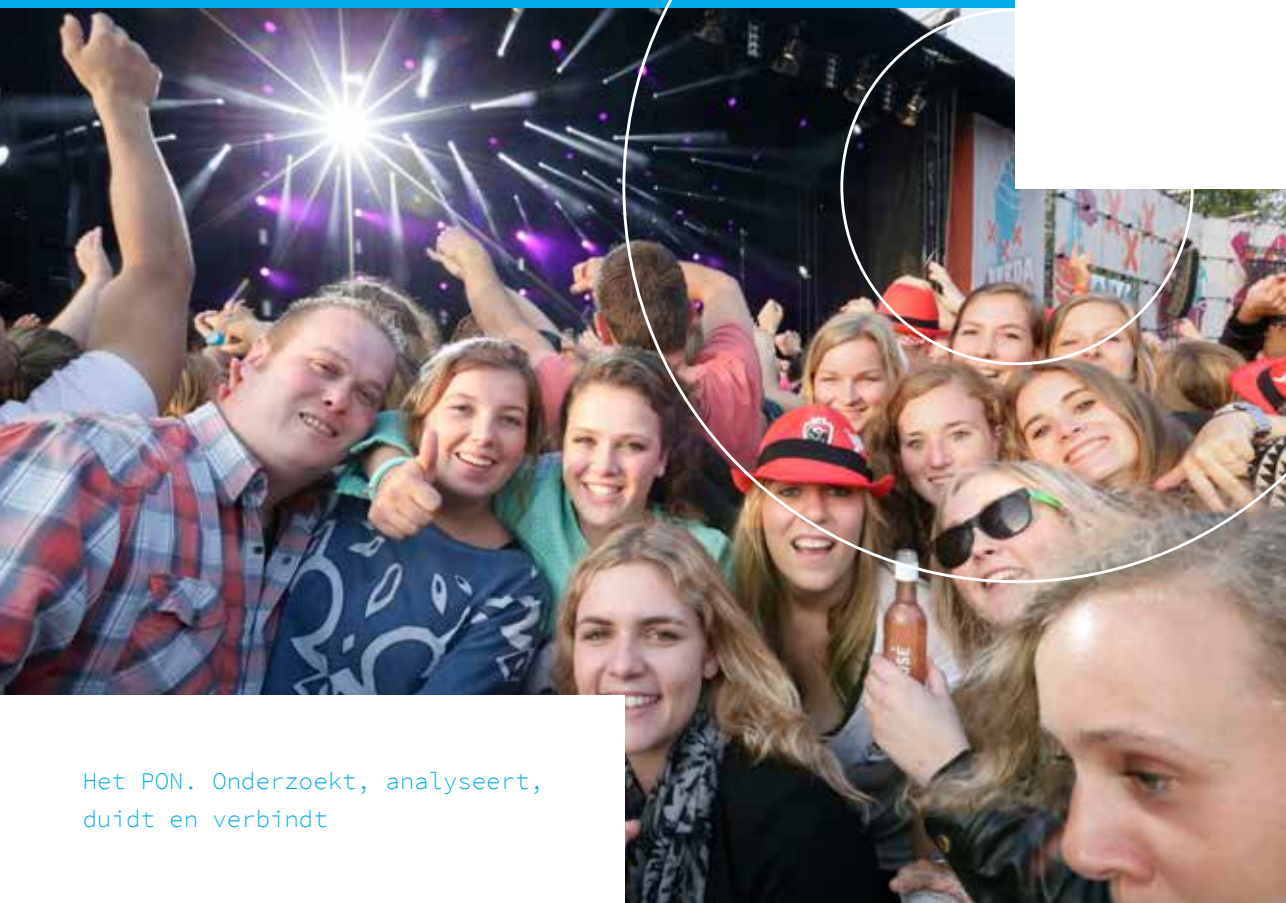

JAAROVERZICHT 2018

Het PON. Onderzoekt, analyseert,
duidt en verbindt

Inhoudsopgave

5	6/7	8/9
VOORWOORD	EXPEDITIEGIDS BRABANT	SOCIALE VEERKRACHT
10/11	12	13
ENERGIE	LEEGSTAND IN BRABANT	WAARDE VAN CULTUUR
14	15	16
RESEARCH COMMUNITIES	TOEKOMST VAN HET OV IN BRABANT	BRABANTPANEL
17	18	19
BURGERPEILINGEN	JEUGD	OVER HET PON

Voorwoord

Sinds 1947 draagt het PON bij aan samenleving in Brabant. Jaarlijks maken we een overzicht van de projecten die we dat jaar hebben gedaan: het overzicht dat nu voor je ligt. Parallel aan dit jaaroverzicht maken we sinds 1990 een jaarboek, waarin we proberen te vangen hoe de Brabantse samenleving zich ontwikkelt.

We proberen daarbij een stap verder te gaan: bewegingen te benoemen die niet direct zichtbaar zijn, maar waarvan we merken dat ze aan de oppervlakte veel in gang zetten. Dat is niet eenvoudig. We hebben geen magische 'stroomdetector', al komen we met Big Data iets dichterbij. Wellicht kunnen we ooit alles wat ons bezighoudt met een druk op de knop inzichtelijk maken. Een weerslag van ons collectieve brein.

In ons jaarboek 2018 'Voorbij het gemiddelde' gaan we op zoek naar onderstromen in de samenleving. Niet met een magisch instrument, maar met onderzoek en reflecties op de uitkomsten daarvan. Overigens doen

we dat niet alleen. We doen dat met de mensen over wie het gaat en met de beleidsmakers en bestuurders die beweging willen organiseren. Dat geeft inzicht in wat leeft en soms ook in wat daaraan ten grondslag ligt. En het levert nieuwe vragen op.

Uiteraard hoop ik dat je het jaarboek met veel interesse gaat lezen. En dat je een blik werpt op een greep uit de projecten die we in het afgelopen jaar hebben uitgevoerd. Zoals de Expeditiegids Brabant, die we samen met Telos en Brabantadvies hebben gemaakt in het kader van de Provinciale Statenverkiezingen 2019. Of onze onderzoeken naar een duurzame energievoorziening, naar leegstand in Brabant, de stand van de culturele sector of de toekomst van ons OV. Om er maar enkele te noemen.

Veel leesplezier.

Dr. Patrick Vermeulen
Directeur-bestuurder

Expeditiegids Brabant

Een nieuwe stevige inhoudelijke impuls voor de Provinciale statenverkiezingen van 20 maart 2019. Dat was de belangrijkste doelstelling van de Expeditiegids Brabant. In eerste instantie bedoeld om politieke partijen en de schrijvers van de verkiezingsprogramma's te helpen de juiste keuzes te maken en om die keuzes naar een aansprekend verkiezingsprogramma te vertalen. Vervolgens om te dienen als toetssteen: zijn de juiste keuzes gemaakt?

Begin juli 2018 overhandigden de Brabantse kennisinstellingen BrabantAdvies, het PON en Telos de Expeditiegids Brabant aan Provinciale Staten van Brabant. Commissaris van de Koning, Wim van de Donk heeft het eerste exemplaar in ontvangst genomen en ook alle statenfracties hebben een exemplaar ontvangen. In de gids hebben de drie kennisinstellingen hun kennis en inzichten gebundeld. Naast de belangrijkste feitelijke ontwikkelingen in Brabant komen in vijf hoofdstukken de belangrijkste opgaven, inzichten en keuzes richting 2030 aan bod. De thema's van de vijf hoofdstukken: Concurrerend Brabant, Circulair en klimaatbestendig Brabant. Mobiel en verbonden Brabant.

Gezond en samenlevend Brabant en (Be)sturend Brabant. In aparte kaders zijn andere thema's zoals Cultuur en erfgoed, Natuur, Werken en Leren en de Transitie Landbouw uitgelicht.

De Expeditiegids was in eerste instantie geschreven om politieke partijen te helpen de juiste keuzes te maken, maar is natuurlijk interessant voor een ieder die zich betrokken voelt bij de toekomst van Brabant. Wat ons betreft is de gids zeer geschikt om richting de statenverkiezingen met de Brabantse kiezer in gesprek te gaan. En om in de periode daarna het gesprek voort te zetten. ●

Top tien uitdagingen voor Nederland volgens Brabanders

Op welke terreinen liggen volgens u op dit moment de grootste uitdagingen voor Nederland?

	in 2018 %
(Gezondheids)zorg	73
Milieuproblemen en klimaatverandering	31
Onderwijs	30
Veiligheid op straat	26
Integratie van minderheden (vluchtelingen en migranten)	23
Armoede	20
Werkgelegenheid	19
Huisvesting	14
Terrorisme	13
Mobiliteit (openbaar vervoer en wegen)	13

Bron: Brabantse burgers in beeld (het PON, 2018)

Arbeidsmigratie

Inmiddels werken er zo'n 100.000 arbeidsmigranten in Brabant, vooral afkomstig uit Oost-Europa, in het bijzonder Polen. Arbeidsmigranten zijn vaak onzichtbaar in het dagelijks leven van veel inwoners, maar in het huidige economisch model zijn ze hard nodig om de Brabantse economie draaiend te houden. Of het nu gaat om onze asperges of onze internetbestelling.

Na een verkennend onderzoek in de Langstraat (Waalwijk, Loon op Zand en Heusden), heeft het PON dit jaar een groot onderzoek afgerond in de Metropool Regio Eindhoven en een onderzoek voor de provincie als geheel. De verhalen van arbeidsmigranten schetsen een beeld van mensen die ten allen tijden bereid zijn te werken, die soms in primitieve tijdelijke huisvesting wonen en die een nauw contact onderhouden met hun familie in het thuisland. Hun afhankelijkheid van uitzendbureaus, hun moeizame huisvesting en de taalbarrière zorgt voor knelpunten.

We spraken naast arbeidsmigranten, met gemeenten, uitzendbureaus, bedrijven, huisvesters, bewoners en een aantal sleutel-

figuren die daartussen verbinden. Inmiddels wordt steeds duidelijker dat er stappen van overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties worden verwacht. Dat begint met huisvesting, maar het gaat ook over het voorkomen van segregatie, het terugdringen van de afhankelijkheidspositie van migranten, handhaving van goede woon- en werk-omstandigheden (veilig en gezond), voorkomen van fraude en investeren in taalkennis en informatieoverdracht. Het is ook duidelijk dat communicatie over de bijdrage van migranten beter kan. Knelpunten zullen moeten worden opgepakt met migranten en bewoners samen. ●

Sociale Veerkracht

Sociale veerkracht: 'Het vermogen van mensen en gemeenschappen om met veranderingen om te gaan en de toegang tot hulpbronnen die ze daarbij hebben.' Veranderingen die plotseling, geleidelijk, gewenst of ongewenst kunnen zijn. Wat kun je dan zelf? Wat kun je benutten? Hoe zie je netwerk eruit? Welke voorzieningen zijn er in je buurt en kun je daar gebruik van maken?

MONITOR SOCIALE VEERKRACHT 2018

Twee jaar na het verschijnen van de eerste Monitor Sociale veerkracht, is de tweede editie verschenen. De monitor, gemaakt door het PON en Telos samen in opdracht van de provincie Noord-Brabant, biedt onder meer cijfers over hoe het staat met sociale veerkracht van Brabanders en de ruimtelijke spreiding daarvan. Daarnaast laat de monitor zien wat kenmerken zijn van veerkrachtige en minder veerkrachtige Brabanders.

Allerlei secundaire databestanden zijn in verband gebracht met vragenlijstonderzoek onder ruim 10.000 Brabanders. De monitor maakt duidelijk wat vooral nodig is om met veranderingen om te kunnen gaan. Naast persoonskenmerken (opleiding, inkomen, gezinssituatie) blijken vooral persoonlijke hulpbronnen van belang, zoals veranderingsbereidheid, gezondheid en vertrouwen. En sociale hulpbronnen als het hebben van contact met anderen en digitaal contact.

VEERKRACHT IN VERBINDING

We weten steeds beter wat belangrijk is. Afgelopen jaar hebben we vervolgens in opdracht van de provincie Noord-Brabant ver-

schillende initiatieven onderzocht op hun 'volhoudbaarheid': Wat betekent een initiatief voor veerkracht op die locatie? Ook op langere termijn? En is een initiatief opschaalbaar? Kenmerkend voor alle initiatieven is de grote eigen betrokkenheid van inwoners zelf. Of het nu gaat om het aanleggen van een glasvelnetwerk in Galder en Strijbeek, of de ontwikkeling van een Groene School in Tilburg. Als voorwaarde voor de korte termijn realisatie en de langere termijn volhoudbaarheid. Inwoners in verschillende rollen weliswaar: soms als initiatiefnemer ('tegen de klippen op'), soms als consument, soms als ondersteuner.

Waar inwoners zelf de weg kennen komt veel tot stand. Zeker als ze daarbij zelf over een sterk netwerk beschikken. Op andere plekken ligt er een zorgtaak voor overheden en maatschappelijke organisaties om die weg te plaveien. In ieder geval om duidelijk te maken hoe de wegen lopen. En zelf mensen uit te nodigen verantwoordelijkheid te nemen.

VEERKRACHTDIALOGEN

Om het gesprek tussen bewoners, bestuurders en maatschappelijke organisaties over wat ertoe doet te bevorderen, is de Veerkrachtdialoog ontwikkeld. Een spel, waarin

lokale vragen en inzet van hulpbronnen centraal staan. Daarmee is de Veerkrachtdialoog iets anders dan een gewone discussie of debat. Dat blijkt uit de ervaringen die we ook dit jaar weer hebben opgedaan in bijvoorbeeld Helmond of Oosterhout.

Op basis van inzichten uit de monitor wordt allereerst bepaald welke vraagstukken potentieel belangrijk zijn. Ieders mening is hierbij even belangrijk; jong of oud, arm of rijk, al-lang-in-de-buurt-woners of nieuwkomers. Het spel dwingt deelnemers dieper na te denken over een vraagstuk en écht naar elkaar te luisteren. De methode leidt tot bewustwording: over wat sociale veerkracht is, hoe het kan worden versterkt of benut, en de betrokkenen worden gestimuleerd zelf met de resultaten aan de slag te gaan. ●

Energie

Nederland gaat wonen zonder gas. Elektrisch koken, elektrisch rijden en onze huizen anders verwarmen. De weg daar naar toe moet nog worden uitgestippeld, maar zal hoe dan ook lokaal zijn beslag moeten krijgen. Overal, bij alle huishoudens. Hoe denken Brabanders over duurzame energie? En wat als je de middelen niet hebt om daarin te investeren?

MONITOR DUURZAME ENERGIE VOORZIENING IN BRABANT

Om inzicht te krijgen in het draagvlak onder Brabanders voor energiebesparing en duurzame energie, voerden we in 2018 de tweede meting uit van de monitor Duurzame Energievoorziening in Brabant. Na een nulmeting in 2016 zal er, naast deze meting, nog een eindmeting in 2020 plaatsvinden. Op die manier worden ontwikkelingen over deze periode inzichtelijk.

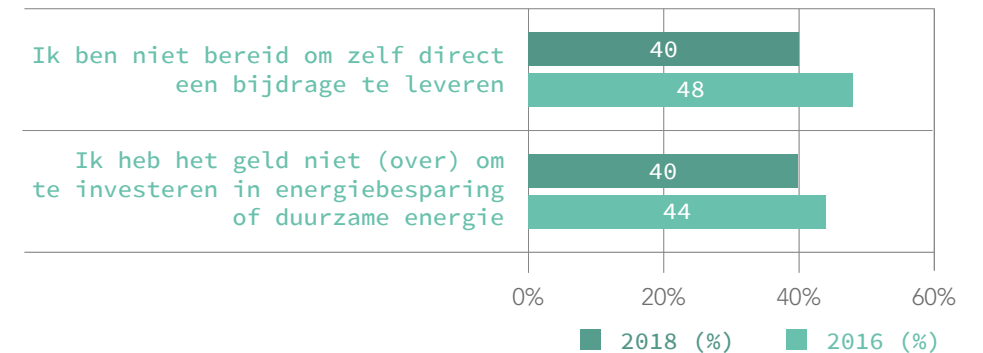
Brabanders ervaren de verandering van het klimaat als problematisch. Ze beseffen dat het gebruik van fossiele brandstoffen niet goed is voor natuur en milieu. In lijn hiermee

vinden veel Brabanders verduurzaming van de energievoorziening zinvol en nuttig. Wel zijn de meningen verdeeld over de vraag of dat op lokale, regionale of landelijke schaal moet gebeuren. En hoeveel 'last' je daar zelf van mag hebben. Een meerderheid van de mensen hecht er bijvoorbeeld belang aan dat de opwekking van energie zo min mogelijk hinder oplevert voor omwonenden. Ook vindt 74% van de Brabanders het (zeer) belangrijk dat het landschap zo min mogelijk verandert op plekken waar energie wordt opgewekt.

Brabanders hechten veel waarde aan de betrouwbaarheid, betaalbaarheid en veiligheid van de energievoorziening: meer dan

90% van de Brabanders vindt deze aspecten (zeer) belangrijk. In vergelijking met 2016 wordt betaalbaarheid belangrijker gevonden. De beschikbaarheid van energie staat bij deze tweede meting wederom op één. De betaalbaarheid staat op twee en het voorkomen van

schade aan natuur, milieu en klimaat staat op drie. Tegelijkertijd: meer Brabanders geven aan bereid te zijn om met straat- en/of buurtbewoners duurzame energie op te wekken, ten opzichte van 2016.

ENERGIETRANSITIE VOOR BRABANDERS MET EEN SMALLE BEURS

Belangrijke vraag blijft: wat als je niets hebt met duurzaamheid, niet veranderingsbereid bent of geen geld hebt om te investeren? In Nederland heeft 10% van de huishoudens een te hoge energierekening ten opzichte van het inkomen. Zij hebben moeite met het betalen van de energierekening. Daarnaast heeft zo'n 15 – 20% van de particuliere woningeigenaren beperkte financiële mogelijkheden.

Deze problematiek vraagt om een gecombineerde aanpak vanuit in ieder geval energiebeleid, het sociale domein (armoedebestrij-

ding, sociale veerkracht) en het ruimtelijke domein. Daarom helpt het PON de Provincie Noord-Brabant en Enpuls met het opzetten van een pilot project.

Doel van deze pilot is om aan te sluiten bij gemeentelijke initiatieven. Om te leren van innovatieve aanpakken van energie-armoede en daarmee nieuwe producten, diensten en werkwijzen op te leveren. Daarnaast beoogt de pilot samenwerkingsverbanden en kennisdeling te stimuleren zodat succesvolle aanpakken breder toegepast kunnen worden. De pilot is in 2018 van start gegaan met onderzoek en werksessies. Verschillende gemeenten hebben inmiddels wijkgerichte projecten naar voren gebracht, die in 2019 verder worden opgepakt. ●

Leegstand in Brabant

Net als de rest van Nederland heeft Noord-Brabant te maken met een groeiende leegstand van winkelcentra, maatschappelijk vastgoed, bedrijven, kantoren, boerderijen, kloosters en kerkgebouwen. Afgelopen jaar hebben we verschillende projecten uitgevoerd op het thema leegstand, zowel rondom leegkomende kerkgebouwen als rondom Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's).

VRIJKOMENDE AGRARISCHE BEBOUWING

Een leegstaande stal of schuur is natuurlijk allereerst een vraag voor de eigenaar zelf. Het leven van een stoppende boer is onlosmakelijk verbonden met de boerderij en zijn/haar toekomst (pensioen) zit vaak vast in de gebouwen. Maar de zorgen stoppen niet bij de boer zelf, ook voor de maatschappij zijn leegstaande stallen onwenselijk. Leegstaande stallen in het buitengebied zijn aantrekkelijk voor de georganiseerde criminaliteit (productie van drugs bijvoorbeeld).

Om te kijken of de provinciale aanpak werkt heeft het PON in het najaar van 2018 een tussentijdse evaluatie uitgevoerd, in het bijzonder gericht op de aanpak van de VAB's. Het blijkt dat de aanpak vele successen kent. Maar betrokkenen noemen ook een aantal leerpunten en aanbevelingen voor de toekomst: Werk meer integraal en kies voor een gebiedsgerichte aanpak. Ga aan de slag in de geest van de nieuwe Omgevingswet en stuur niet uitsluitend op handhaving van regels.

KERKGEBOUWEN

Na onze eerdere onderzoeken naar de toekomst van kerkgebouwen, worden we ver-

der steeds vaker gevraagd mee te denken over hoe om te gaan met leegkomende kerkgebouwen. Omdat de leegstand van kerkgebouwen de komende jaren in een stroomversnelling lijkt te gaan komen stelt het Ministerie van OCW vanaf 2019 middelen ter beschikking om integrale kerkensies op te stellen. De subsidieregeling is bedoeld voor gemeenten om tot een gedragen keuze te komen: welke kerken willen we behouden voor de eredienst en welke niet. En wat moet daar dan mee gebeuren?

Vanuit onze kennis en ervaring met dit soort complexe processen (er zijn vele 'heren' te dienen) leveren we ondersteuning op maat. ●

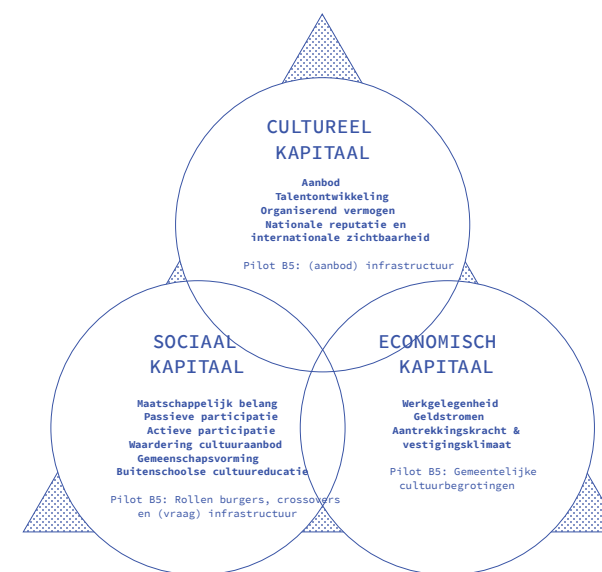

Waarde van cultuur

In juni presenteerden we de Brabantse monitor Waarde van cultuur. Samen met BKKC (nu Kunstloc Brabant), Telos, de Boekmanstichting en Pyrrhula Research Consultants, brachten we de Brabantse cultuursector in beeld. Het onderzoek en rapport vormen samen een kennisproeftuin: niet eerder stonden zoveel gegevens over de culturele sector in Brabant bij elkaar. En het gaat goed met Brabant: het culturele aanbod is groot en licht groeiend. Kijken we per hoofd van de bevolking is er echter nog wel wat te doen. Zeker in vergelijking met de Randstad.

Het doet ons goed te zien dat Waarde van cultuur nu wordt gebruikt als belangrijk fundament voor het Brabantse regioprofiel. De minister van OCW heeft samenwerkende gemeenten en provincies uitgenodigd om profielen op te stellen waarin zij hun gezamenlijke visie op kunst en cultuur in de regio beschrijven. Hoger doel is om meer ruimte te bieden aan de diversiteit van verhalen en kunstuitingen en aan een nieuwe generatie makers: cultuurbeleid bij de tijd en het aanbod aantrekkelijk houden voor iedereen in Nederland.

Ook vanuit andere provincies is interesse voor de monitor en het denken in 'kapitalen': economisch kapitaal (werkgelegenheid, geldstromen, vestigingsklimaat), sociaal kapitaal (maatschappelijk belang, participatie, waardering aanbod, gemeenschapsvorming, buitenschoolse cultuureducatie) en cultureel kapitaal (aanbod, talentontwikkeling, organiserend vermogen, nationale reputatie en internationale zichtbaarheid). ●

Research Communities

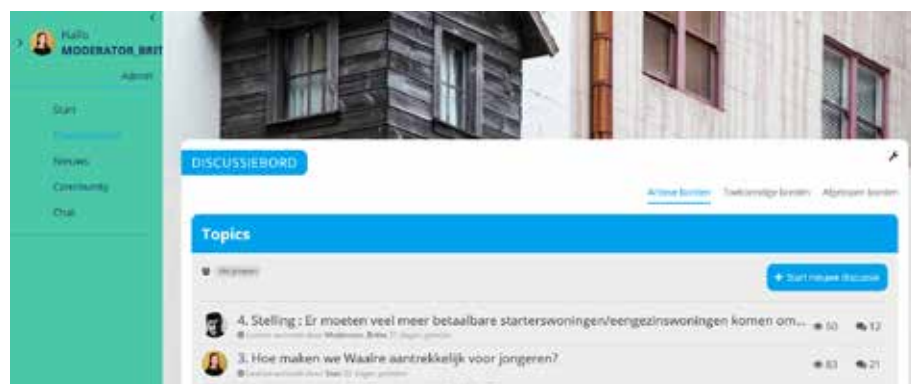
Een research community is een besloten (onderzoeks)platform waarop een groep mensen gedurende een bepaalde periode (vaak één of twee weken), online met elkaar in gesprek gaat. Het is een manier om online met elkaar te discussiëren over een specifiek onderwerp of thema. Deelnemers aan een research community krijgen gedurende de looptijd een aantal vragen of opdrachten voorgelegd die zij beantwoorden. Daarnaast zetten we technieken als storytelling, discussieplatformen en polls in. Deelnemers kunnen reageren op de reacties van anderen en online met elkaar in gesprek gaan.

Deelnemers kunnen vanuit huis of onderweg inloggen op hun pc, laptop, tablet of mobiele telefoon; op het moment dat het hem of haar uitkomt. Mensen die misschien wat schuw zijn om aan een fysiek groeps-gesprek deel te nemen, doen eerder mee aan een research community. En jongeren spreekt een online community meer aan dan een fysieke bijeenkomst.

Het afgelopen jaar hebben we ondermeer twee communities georganiseerd voor de provincie Noord-Brabant (rondom de ontwikkeling van nieuwe woonvormen en vrijkomende agrarische bedrijven). Verder een research community over maatschappelijke voorzieningen in Oisterwijk en een online wooncafé in Waalre: Hoe ervaren inwoners

wonen in Waalre? Wat gaat goed? Wat kan beter? De resultaten bieden input voor de nieuwe woonvisie van de gemeente Waalre. De interactieve onderzoeksmethode leent zich uitstekend voor verdiepend onderzoek, verkenning van toekomstbeelden, observeren van signalen uit de samenleving en het gezamenlijk vormgeven van nieuwe initiatieven.

Bij elke research community fungeert een PON onderzoeker als moderator. De moderator stelt de vragen en is het aanspreekpunt voor communityleden. Gezamenlijk met de opdrachtgever bepalen we de doelgroep van de community en de vragen die beantwoord dienen te worden. Meestal streven we naar zo'n 50-70 actieve deelnemers, maar een kleinere community kan natuurlijk ook. ●

Toekomst van het OV in Brabant

Het openbaar vervoer zoals we het nu kennen zal de komende jaren ongetwijfeld veel veranderen. Om de behoeften van de Brabantse burgers in kaart brengen hebben we in opdracht van de provincie ons Brabantpanel ingezet.

Jongeren (en niet geheel verrassend, met name studenten) maken het meest gebruik van het openbaar vervoer, met name vanwege de kosten. De auto wordt gemiddeld genomen door Brabanders het vaakst gebruikt in verband met werk. Reistijd en reisafstand worden genoemd als belangrijkste redenen om de auto te gebruiken. Keuze voor het OV wordt vooral ingegeven door bereikbaarheid, zoals bij een stadscentrum. Maar het OV wordt ook gezien als een veilige en duurzame manier van reizen. Minder positieve aspecten: verwachte snelheid, zekerheid (kom ik op tijd?) en gebrek aan privacy. Brabanders geven aan van het OV gebruik te zullen gaan maken als deur tot deur vervoer wordt aangeboden, of als het goedkoper wordt. Zo'n

driekwart van de Brabanders is van mening dat het OV te duur is, hoewel duurzamer dan de auto en ze vinden dat stadscentra het best bereikbaar zijn met het OV.

Slechts één op de tien Brabanders maakt wel eens gebruik van deelfietsen (OV-fiets) of deelauto (bv. Greenwheels). Meer dan de helft van de Brabanders ziet ook geen toegevoegde waarde in de toekomst voor het deelconcept. Voor een ander deel van de Brabanders zou het verlagen van de kosten van deelauto's of een ruim voldoende aanbod van die deelauto's toch de doorslag kunnen geven om in de toekomst gebruik te maken van een deelauto. ●

Brabantpanel

Dat Brabant een fijne plek is om te leven dat weten Brabanders maar al te goed. Wonen, werken, sporten, leren, feesten... alles is mogelijk in het mooie Brabant. Brabant onderscheidt zich op veel punten van de andere provincies. Brabanders zijn niet beter of slechter, maar hebben wel een heel eigen cultuur en een unieke manier van met elkaar omgaan. Ook gebeurt er van alles in Brabant, de samenleving is continu in beweging!

Maar wat vinden wij Brabanders eigenlijk van ontwikkelingen als varkensflats, windmolenparken en bezuinigingen op cultuur? Het is voor ons belangrijk is om te weten hoe Brabanders over dit soort relevante onderwerpen denken, om de politieke discussie te voeden en initiëren. En om met zo veel mogelijk mensen in Brabant rekening te houden wanneer besluiten genomen moeten worden. En vooral ook: om te weten wat er in Brabant leeft.

Om daar achter te komen heeft het PON een eigen onderzoeksinstrument, het Brabantpanel. Het Brabantpanel verzamelt

Brabantse meningen over (meestal) Brabantse onderwerpen. De deelnemers aan het Brabantpanel zijn 16 jaar of ouder en woonachtig in Brabant. Ze vullen meerdere keren per jaar een online vragenlijst in, via computer, tablet of smartphone. Met de uitkomsten helpen we onze Brabantse bestuurders, beleidsmakers en maatschappelijke organisaties om de samenleving nog nèt iets beter te maken. ●

“Alles is mogelijk in ons mooie Brabant!”

Burgerpeilingen

Wie wil er nou niet in een gemeente wonen waar alles goed geregeld is? En waar bewoners goed geïnformeerd worden over praktische zaken als vuilnis of wegwerkzaamheden?

Eigenlijk is het iets waar we gewoon vanuit moeten kunnen gaan en als dit niet zo is, dan mogen we hier iets van zeggen. Gemeenten op hun beurt willen het ook gewoon goed doen en willen graag weten of hun inwoners tevreden zijn. Een manier om hier achter te komen is door een burgerpeiling te laten uitvoeren.

“Eigenlijk is het iets waar we gewoon vanuit moeten kunnen gaan en als dit niet zo is, dan mogen we hier iets van zeggen.”

Een burgerpeiling die het PON al meer dan 10 jaar uitvoert is die van Waarstaatjegemeente.nl, een landelijke benchmark van VNG Realisatie (voorheen KING). Sinds 2014 hebben we voor ruim 70 gemeenten een of meerdere peilingen uitgevoerd. Hiermee kunnen gemeenten hun beleid en dienstverlening zo goed mogelijk afstemmen op de

wensen van de inwoners. In de database Waarstaatjegemeente.nl kunnen gemeenten hun prestaties vergelijken met andere gemeenten of met voorgaande jaren. Sommige gemeenten kiezen voor maatwerk door bijvoorbeeld extra vragen aan de standaardvragenlijst toe te voegen of door de resultaten te laten uitsplitsen naar wijken of kernen. Ook zijn er gemeenten die er specifieke peilingen aan toevoegen zoals een ondernemerspeiling of een klanttevredenheidsonderzoek naar de baliefunctie.

Het PON ondersteunt gemeenten ook bij het uitvoeren van een burgerpanel. We doen dit voor gemeente Oosterwijk (Burgerpanel Oosterwijk) en voor gemeente Hilvarenbeek (Inwonerspanel Hilvarenbeek). De inwoners die lid zijn van deze panels krijgen enkele keren per jaar een uitnodiging voor een online vragenlijst over een actueel maatschappelijk en lokaal thema zoals veiligheid, verkeer, burgerparticipatie of afvalbeleid. ●

Jeugd

Het PON werkt op vele manieren samen met andere partijen. Uiteraard met de kennisinstellingen in Brabant (Brabantadvies, BrabantKennis) en met universiteiten en hogescholen. Een bijzondere band is er met de Tilburgse universiteit. Zo werken we veel samen met Telos (onderdeel van TiU), bijvoorbeeld in de monitoren Sociale Veerkracht en Waarde van cultuur. Verder zijn we onderdeel van de Academische Werkplaats Jeugd van Tranzo, het wetenschappelijk centrum voor zorg en welzijn van Tilburg University.

We leveren de voorzitter en doen mee in verschillende projecten – bijvoorbeeld met betrekking tot kwetsbare jongeren. Op dit moment doen we een groot driejarig onderzoek in Breda, Bergen op Zoom en de Kempengemeenten (Bladel, Eersel, Bergeijk en Reusel-De Mierden), naar het functioneren van organisatienetwerken in het jeugddomein. In Nederland heeft in 2015 de wijziging van de Jeugdwet geleid tot een decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van de Rijksoverheid en provincies naar de lokale overheid. Tegelijkertijd brengt

de transformatie naar een participatiesamenleving de verhouding tussen burgers, overheid en maatschappelijke instellingen in beweging. Samenwerking is inmiddels de norm, onder de aanname dat meerdere partijen nodig zijn voor het goed kunnen oppakken van complexe problematiek. Tegelijkertijd zijn er vragen over de effectiviteit en opbrengsten voor samenleving en individu. Die vragen staan centraal in dit onderzoek. De eerste metingen zijn inmiddels gedaan, in 2019 volgt de volgende meting. ●

Over het PON

Passie voor samen leven

Het PON is een kennisonderneming in het hart van de samenleving. We halen meningen en voorkeuren uit de samenleving op over alles wat mensen bezig houdt. Bij de mensen zelf, in nauwe samenwerking met die mensen. Die voorkeuren en meningen onderzoeken we, analyseren we en duiden we. Met prikkelende aanpakken en innovatieve methodieken. Emoties verbinden we aan feiten, kennis koppelen we aan beleving. We leggen dwarsverbanden die op het eerste gezicht niet zo vanzelfsprekend zijn. En soms ontwrichten we. Met

die uitkomsten en inzichten adviseren we beleidsmakers en bestuurders. Of ze nu bij een gemeente, provincie, woningcorporatie of zorginstelling werken. Zodat ze afgewogen keuzes kunnen maken. Zodat ze bestuurlijk kunnen vernieuwen. En zodat ze een positieve impuls kunnen geven aan de samenleving van morgen. ●

OPGERICHT IN 1947 GEVESTIGD IN TILBURG

KENNISONDERNEMING
STICHTING ZONDER WINSTOOGMERK

AANTAL MEDEWERKERS

INTENSIEVE SAMENWERKINGEN
MET UNIVERSEITEN EN ANDERE KENNISINSTELLINGEN

SPECIFIEKE THEMA'S

- > VEERKRACHT
- > RUIMTE EN ENERGIE
- > OMGEVING
- > ARBEID
- > CULTUUR
- > ERFGOED
- > MIGRATIE
- > PARTICIPATIE
- > JEUGD
- > STURING

ONZE OPDRACHTGEVERS

- > PROVINCIES
- > GEMEENTEN
- > ZORG- EN WELZIJNSINSTELLINGEN
- > FONDSSEN

Bezoekadres
Stationsstraat 20c
5038 ED Tilburg

Postadres
Postbus 90123
5000 LA Tilburg

Contact
(013) 535 15 35
info@hetpon.nl
www.hetpon.nl

Colofon

Tekst

Stan ten Thije
Patrick Vermeulen

Vormgeving

www.madebytops.com

Fotografie

Joyce van Belkom
Merlin Daleman

PON publicatienummer

19-04

